

МОНОПОЗИ: СКУЛПТОРОТ ПЕТАР ХАЦИ БОШКОВ

Човекот, земјата, космосот

**Ништо нема крај. Мојата скулптура не е завршена, таа
е поставена овде, сјае, а утре може да не постои.**

Исто како човекот

Во својата младост, бев искрен кон себеси. Многу работи ми се наметнува да ги одбарам, но јас ги одбив и го избраа тоа што беше длабоко во мене, што ме влечеше. Завршив економско училиште, за што вејоратно придонела околината. Но, иако млад, имав храброст да ги напуштам и економските науки и многу други нешта. Сум чувствува дека ја сакам уметноста, сум знаел зошто ја сакам, но не верувам дека сум знаел тие чувства да си ги објаснам. Кога ќе напушти човек нешто, се чувствува обврзан. Едно е да се определиш, друго да им одлееш на сите влијанија, да се одржиши во средината. Зашто: никогаш, макар и колкави жртви да поднесеш, не значи дека ќе бидеш сосема слободен да станеш што си избрали. Покрај тоа што си избрали како професија, треба да се сторат и други работи. Сето околну мене ќе врши одраз, ќе зрачи, и јас ќе морам да бидам силен и да посматрам и нагатму како скулптор, а не на друг начин. Да останам чист кон тоа што сум го избрали како професија, да останам доследен и да не подлегнам на многу работи што можат да бидат заплеткани. Доколку го носи длабоко во себе своето определување, човек ако се активира ќе има можност да постигне нешто. Јас не потценувам кога се случува обратното. Што ако некој не го носи длабоко својот избор и се втупши во периферни нешта? Тој не навлегува во суштината на уметноста или на нешто друго, туку најдноставно ќе го најде најлесното без да развива своја мисла и филозофија.

Треба ангажман, големи жртви, следење на сè што е ново... Дури, станува прашање дали човек е добар родител. И за овој проблем е потребна рационалност. Не значи дека е потребна постојана присуство во својата средина или дека треба да се трошат многу зборови. На крајот може и да им се стане здравен на своите... Чувствувајќи дека го сопрам некаде чекорието, ќе морам потоа да потрчам за да го постигнам пропуштеното, да го стигнам претходното темпо. Еднаш сум задоволен, некогаш ми е тешко... А сепак, таа мобилност е потреба и задоволство. Човек чувствува дека живее, не старее, останува постојан, млад, силен. Човекот е исправен, колку и да се клати кога оди, не паѓа. Мирувајќи, се движи. Многу им верувам на лу-

фето. Немам судири со никој, особено не со генерациите што дошло по мене. Младиот чорек ми е потребен и јас сум му потребен нему: јас го носам искуство то, тој храброста. Човекот е совершено суштество, космичко, вечно. Од човек може да се доживее и непријатност.

Јас имам малку пријатели. Пријателството е голема работа што носи големи обврски. Тоа е комуникација и неа не можеш да ја оставиш само на себеси. Одржувањето на таа комуникација бара енергија. Кога некој ми е пријател, јас од него барам да им покаже онолку колку што јас му давам. Значи дека пријателството го разбираам како обострана обврска. Но, не да постои единственост. Јас не го сфаќам многу поинтесно... Целта да... Не, се спуштаме на баналното кај пријателството. Тие кај нас обично банално завршуваат. Иако до раскин може да дојде и поради оправдани и сериозни несогласувања. Пријателството е предизвик. Во тоа меѓусебно чувство е иднината одржување то, остварувањето на човекот. Праштајќи за комуникацијата кај секој човек е различно. Сепак, сакам пријателства каде што постои судирање да се открие нешто ново.

И во скулптурата сакам да истражувам. Ме интересира внатрешната материја на појавите и на човекот. Во моето творештво постојат три основни елементи: човекот, земјата, космосот. Ги истражувам ритмите. Со тоа навлегувам во космосот. Макар што сме космички суштество, ние за ништо не знаеме. Ние сме само космички честички што носат извесни способности кои не ги познаваме. Создадени сме за поголеми работи од оние за кои мислиме дека ги можеме. Многу нешта од космосот, од земјата, од нас и не знам уште каде, мислам дека се засновани врз ритмите. Дури и во моменти кога ништо не се мрда, не се движи или не се случува, верувам дека се бранува. Ние имаме уште некое неоткриено сетило. Нему нешто му зрачи, му влијае, па тоа реагира. Јас треба да се разбере како длабоко верување во човека. Тоа движење што го чувствува и не знам што е, не носи одлука за акции. Само пот реба од аналитика и истражување. Јас можам да седам во оваа просторија, ништо да не се слуша и да се гледа, а всушност, јас да се движам. Јас сум потен, јас постојано чувствуваам ритми

што се мешаат и се испреплетуваат. Случајноста не е случајност. Само зборот се употребува. Случајноста е одраз на некој ритам, на нешто што математички се вклопува. Случајноста е нечииј резултат. Во уметноста, човек сака да каже дека умеје да нацрта еден предмет, дека знае верно да го пренесе. Земајќи молив в рака, сака да докаже дека се цивилизиран. Но, не е сè во тоа. Во следниот чекор ќе се покаже дека човекот е космичка честичка: тој преку своите сети ќе треба да го почувствува ритмот, судирот и ќе треба да ги истражува елементите од кои тој е составен. Да го открие она што се случува во неговата сопствена глава. Ние знаеме од биологијата — што има таму. Но, сепак, што се крие зад човековиот мозок? Зашто тој сè уште е искористен само три отсто? Кога човекот ќе покаже што се случува во неговата глава, ќе го направи чекорот кон докажувањето на својата совршеност.

По земјата се движам и ја скакам. Градам нешто на неа, свој дом и тоа парче го дотерувам спрема себе. Таа има идеален облик, а ние се движиме по неа. Не сме ја напуштиле, не сме отишле во космосот, зашто движежќи се по неа ние сме постојано во космосот. Јубопитен сум да го видам секое нејзинио катче. Се обидувам да минувам и да забележувам. Пригоја свое движење во градот, надвор од него или во мојата бавча, сфаќам дека немам толкува мок да ја со гледам природата во сета нејзина целост. При секој нов поглед, откривам работи што не ги знам. Непознат агол или композиција на урбани линии, нова светлост во тревата од мојот цвекарник. Ниту човекот не можам секогаш да го видам цел. Сè ќе ми помогне некоја негова особина. Сите овие содржини се менуваат од разни причини. Просто, се чувствуваат претпазлив и тешко ми е да дефинирам. Ништо нема крај. И мојата скулптура не е завршена. Или, завршана е толку за да тој почне својот сопствен пат, мојата физичка интервенција врз неа е завршена. Јас со девкови ја гледам намерно. За да ја разберам. Но констатирам дека не можам комплетно да ја доживеам. Таа е поставена овде сјае, а утре може да биде зајдравена, скршена, да не постои. Исто како човекот. Сторен е само еден дел.

Софija ГУРОВСКА